

KOLOIDNI RASTVORI

Koloidi su svuda oko nas

Pene

Mleko

Magla, dim

Detergenti

Gelovi

Krv

Boje

Kozmetika

Koloidni sistemi

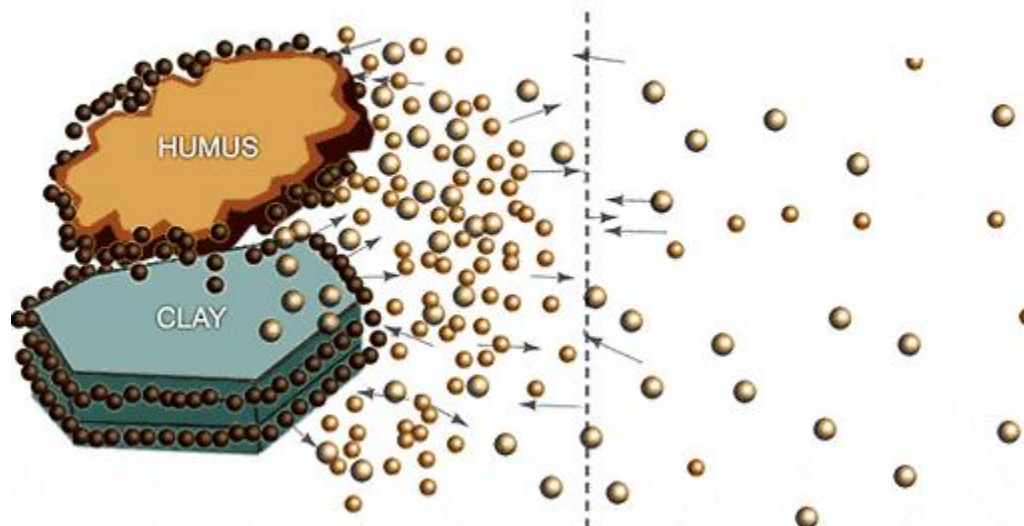
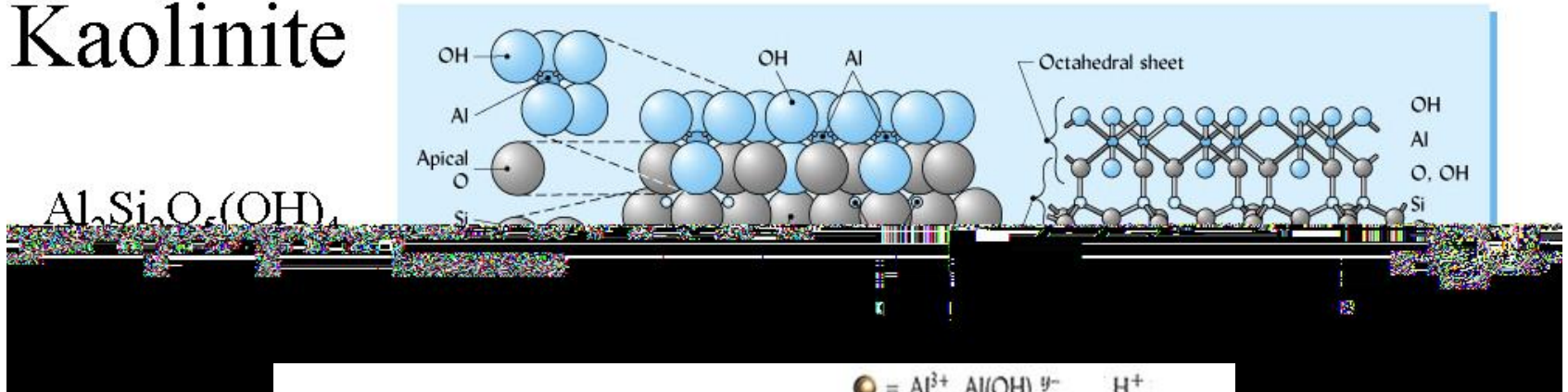
Koloidni sistemi su disperzni sistemi kod kojih se veličina čestica kreće u rasponu od 1 – 100 nm.

Tipovi koloidnih sistema

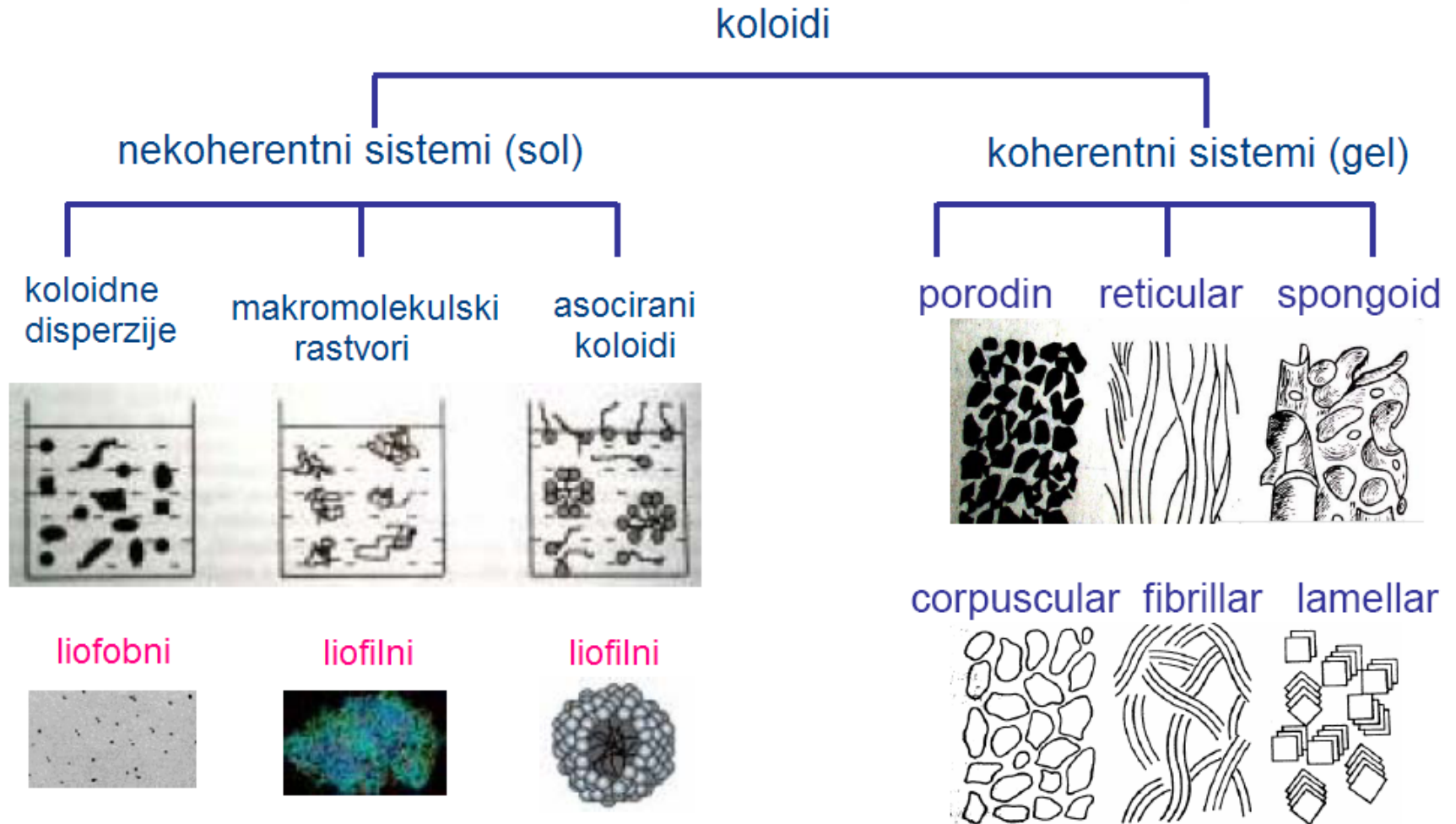
Disperzna faza	Disperzno sredstvo	Primer
Gas	gas tečnost čvrsta supstanca	Nemoguć (homogen sistem) pena vazduh u mineralima
tečnost	gas tečnost čvrsta supstanca	magla mleko voda u maslacu
čvrsta supstanca	gas tečnost čvrsta supstanca	dim gvožđe (III)-hidroksid u vodi koloidno zlato u staklu

Zemljište sadrži koloide

Kaolinite

Podela koloida prema strukturi

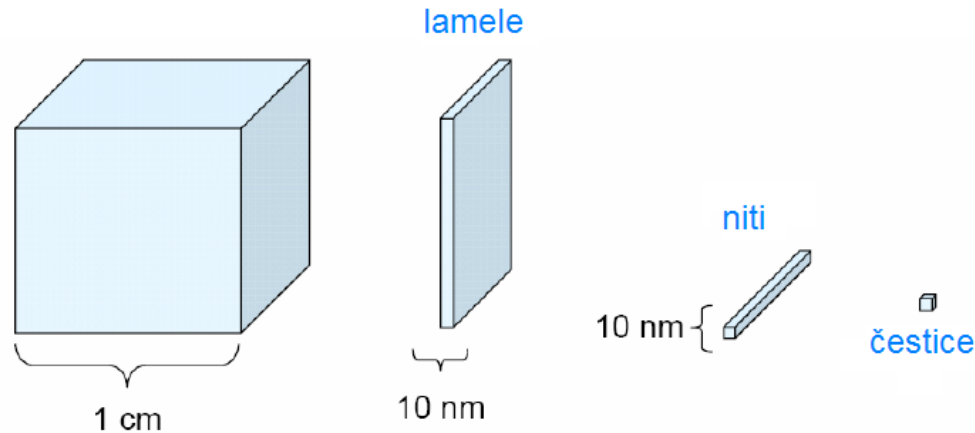
Podela koloida prema interakciji sa disperzionim sredstvom

- **Liofilni (hidrofilni)** koloidi **pokazuju afinitet** prema disperznom sredstvu i obavijeni su molekulama rastvarača (vode)
- **Liofobni (hidrofobni)** koloidi **ne pokazuju afinitet** prema disperznom sredstvu

OSOBI NE KOLOIDNIH SISTEMA

OSOBI NE KOLOIDNIH SISTEMA ZAVISE OD VELIČINE ČESTICA

Čestice koloidnih sistema imaju veliku površinu

	BROJ	1	10^6	10^{12}	10^{18}
Jedinična površina (cm ²)		6	2	4×10^{-6}	6×10^{-12}
Ukupna površina (cm ²)		6	2×10^6	4×10^6	6×10^6

Smanjivanjem veličine čestica:

- Povećava se specifična površina
- Povećava se stepen disperzije

Koloidne čestice imaju veliku površinsku slobodnu energiju

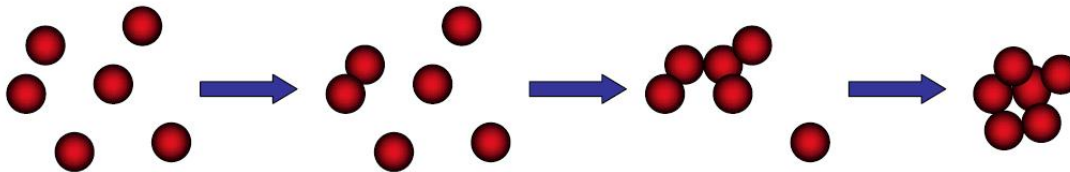
Dužina ivice kocke (m)	Broj kocki	Specifična površina m^2/cm^3	Specifična površinska slobodna energija J/cm^3
10^{-2} (1 cm)	1	$6 \cdot 10^{-4}$	$4,4 \cdot 10^{-5}$
10^{-3} (1 mm)	10^3	$6 \cdot 10^{-4}$	$4,4 \cdot 10^{-5}$
10^{-6}	10^{12}	6	0,44
10^{-7}	10^{15}	60	4,4
10^{-8}	10^{18}	600	44
10^{-9}	10^{21}	6000	440

Koloidne čestice imaju veliku površinsku slobodnu energiju

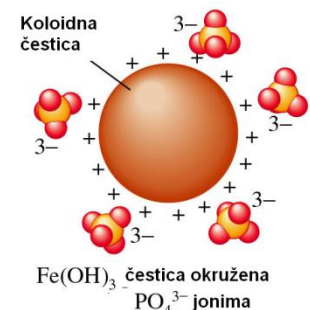
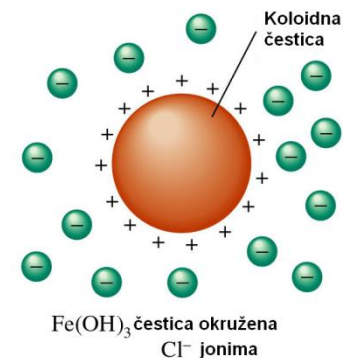
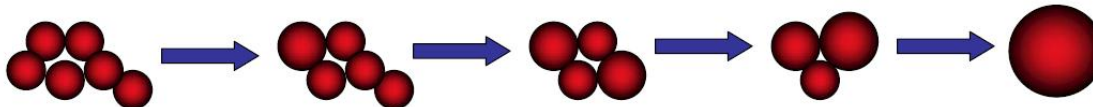
Koloidne čestice teže da smanje veliku površinsku energiju putem:

- Spontane težnje ka stapanju ili agregaciji (gomilanju) koloidnih čestica
- Adsorpcije jona iz rastvora

agregacija (gomilanje)

spajanje, stapanje

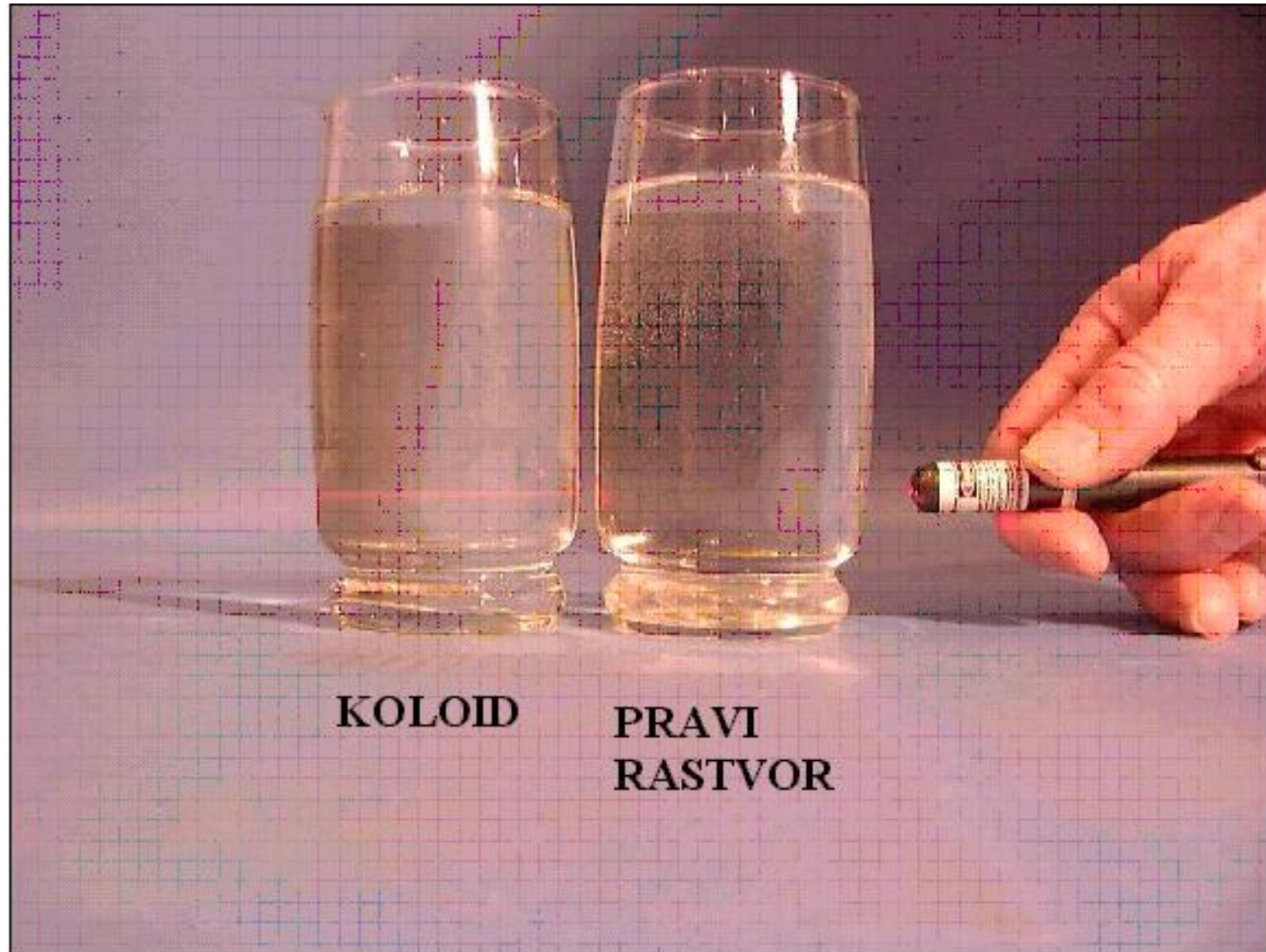

OSOBINE KOLOIDNIH SISTEMA

- Optičke osobine koloidnih sistema
(Tindalov efekat, ultramikroskop)
- Kinetičke osobine koloidnih sistema
(Braunovo kretanje, dijaliza, ultrafiltracija)
- Stabilnost koloidnih sistema
- Destabilizacija koloidnih sistema

Optičke osobine koloida

Tindalov efekat

Optičke osobine koloida

Tindalov efekat

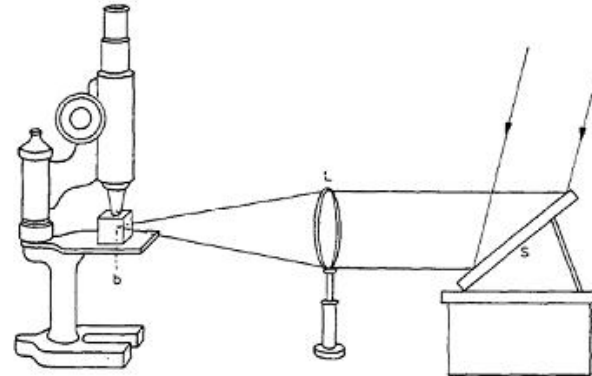

Optičke osobine koloida

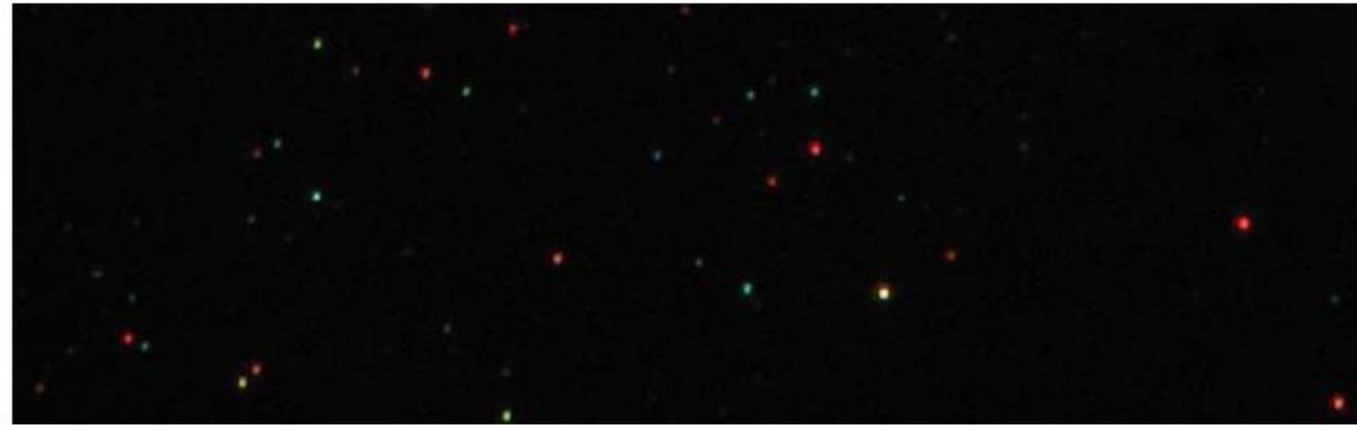
Ultramikroskop

Richard Zsigmondy
Nobelova nagrada 1925

prvi ultramikroskop

Pogled kroz ultramikroskop

Kinetičke osobine koloida

Braunovo kretanje

Koloidne čestice ostaju dispergovane u disperznom sredstvu jednim delom zahvaljujući slučajnim sudarima sa ostalim molekulama i atomima.

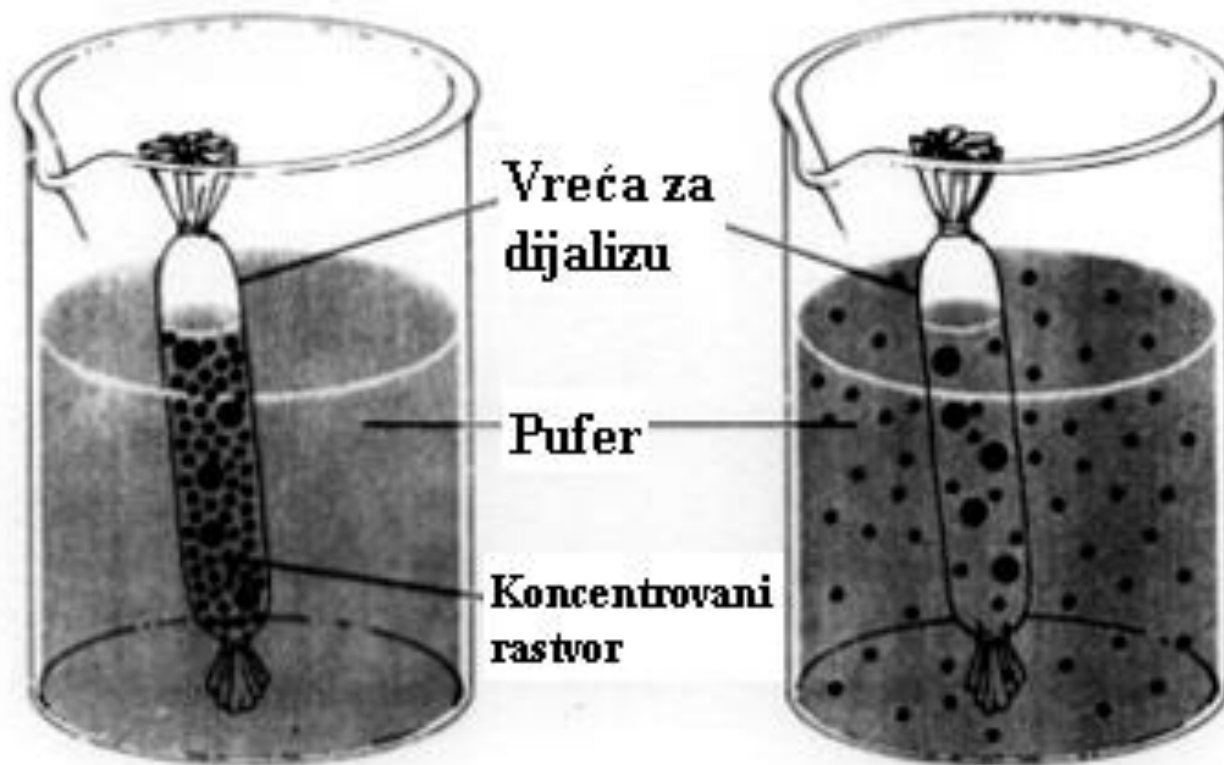
Robert Brown (1773-1858)

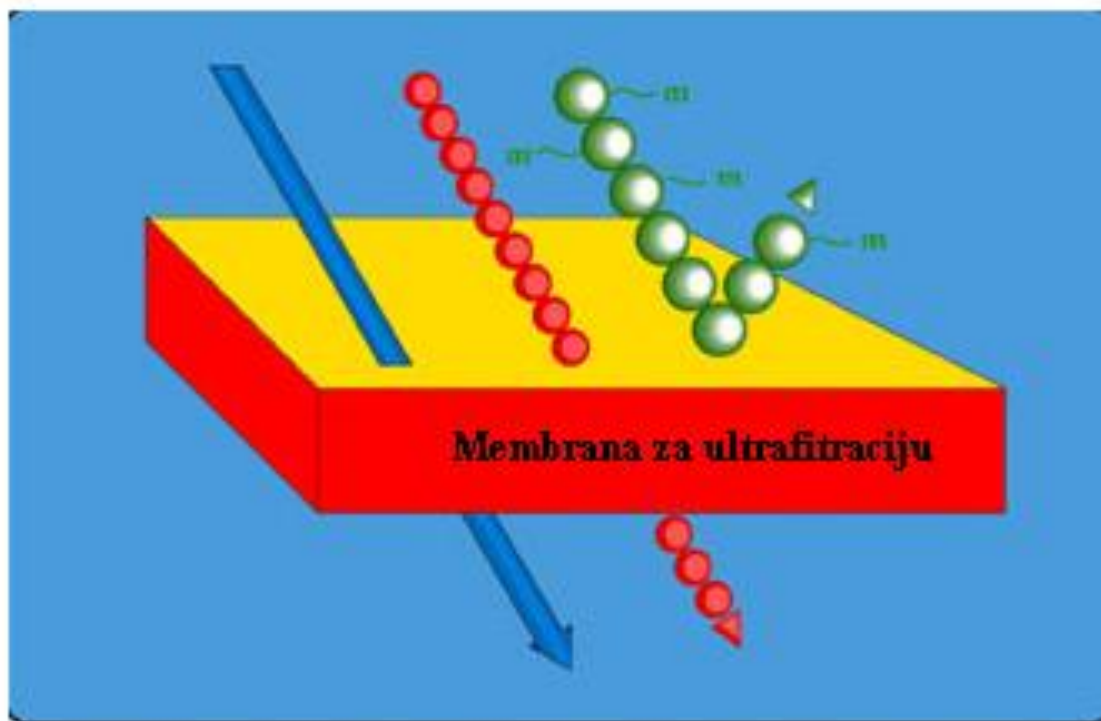
Dijaliza

Početak
dijalize

Ravnoteža

Ultrafiltracija

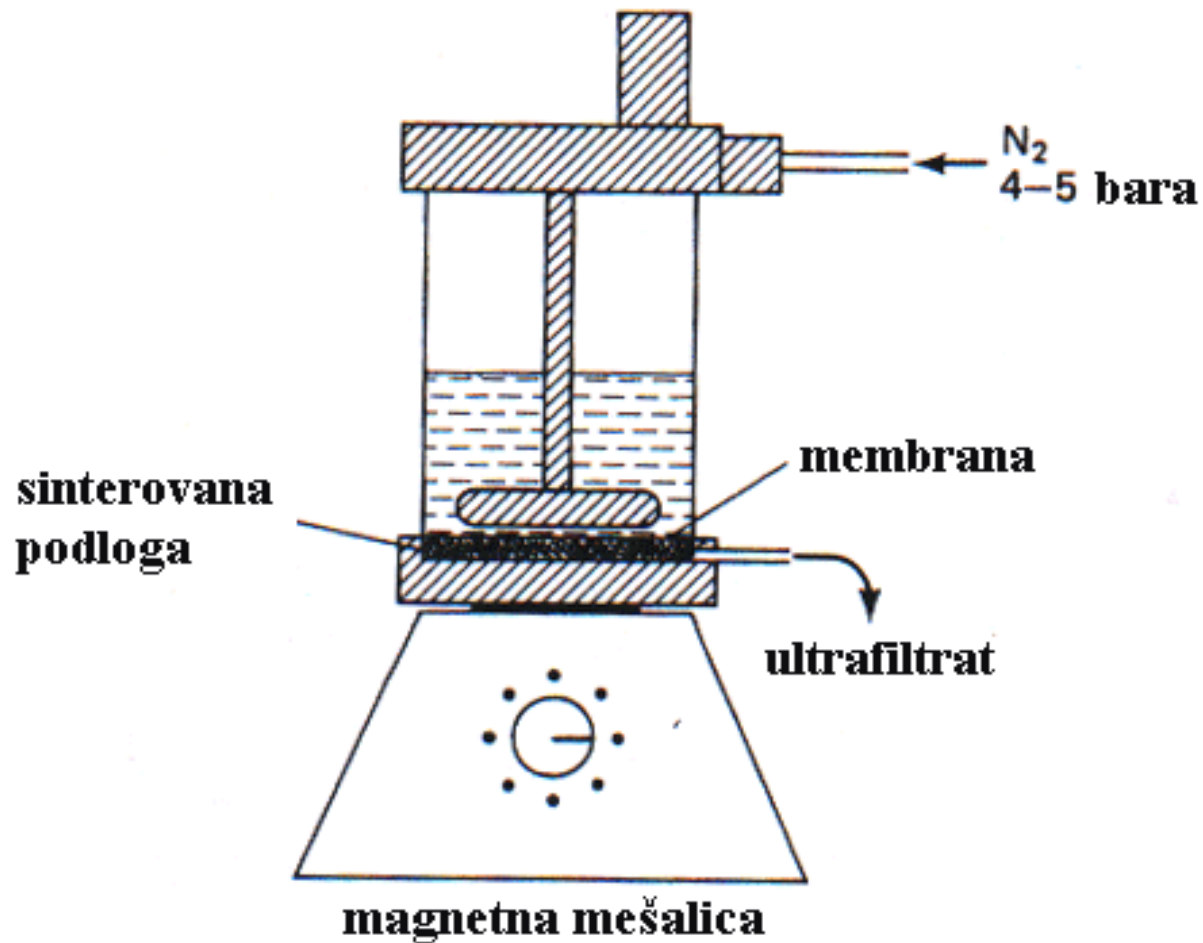

—
voda

●●
mali
molekuli

●●~m
koloidi

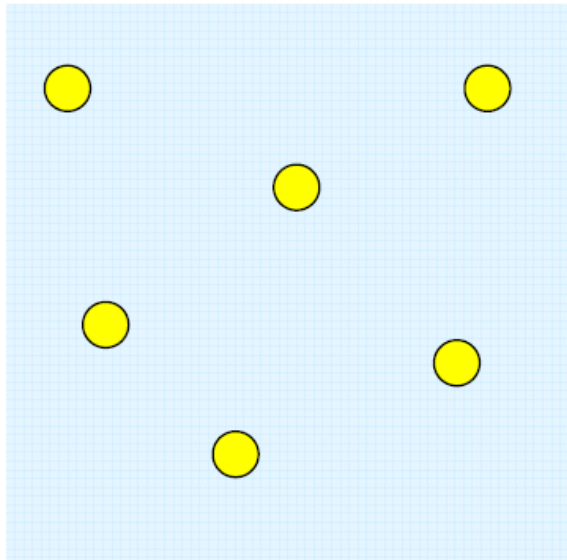
Ultrafiltracija

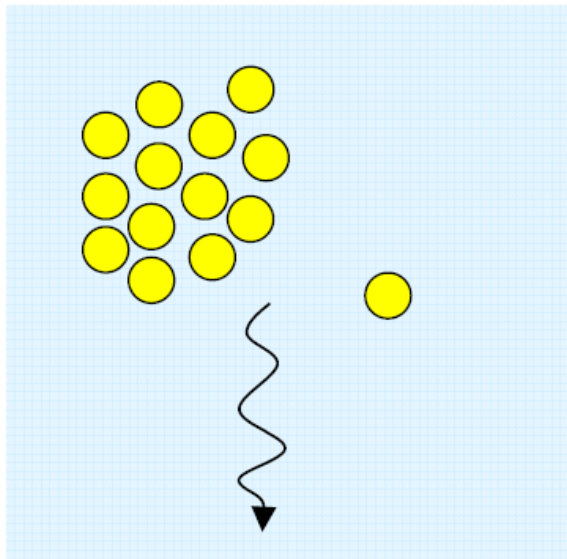
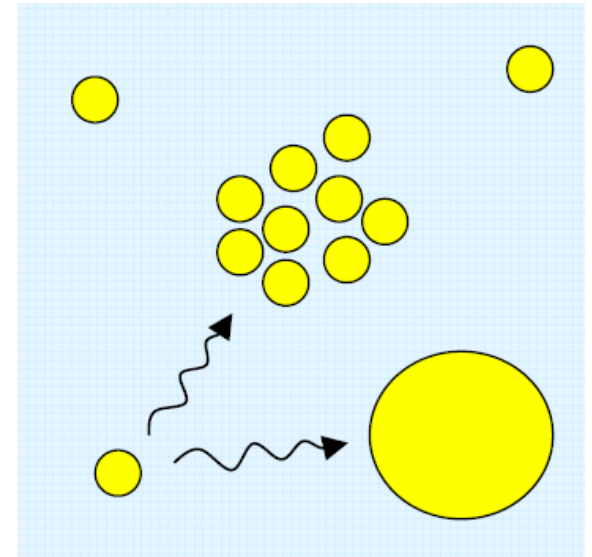
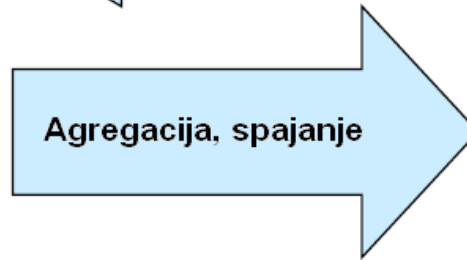
Koloidni sistemi su stabilni

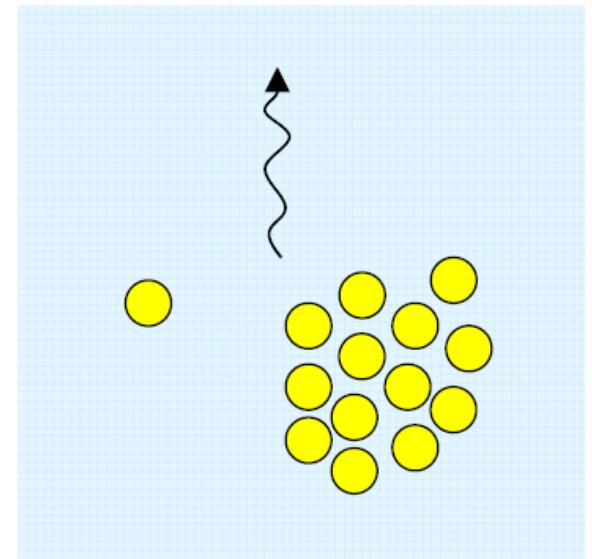
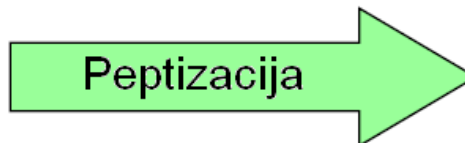
Stabilnost koloidnih sistema

Uticaj interakcije između koloidnih čestica

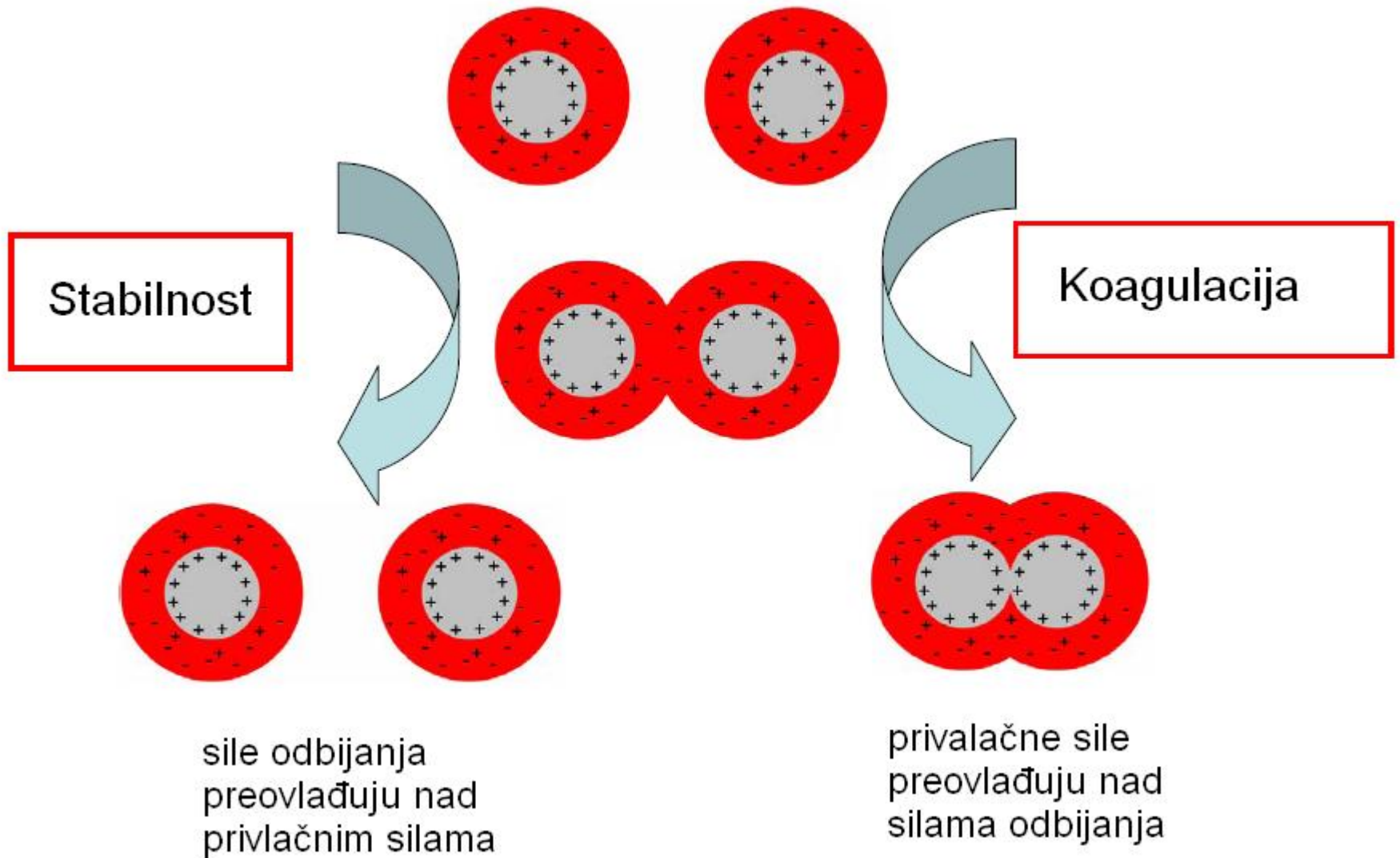
Uticaj zemljine teže

Važni činioci za stabilnost koloidnih sistema

- Braunovo kretanje
- Zemljina teža
- Interakcija sa disperznom fazom (liofini i liofobni koloidi)
- Elektrostatičke interakcije

Stabilnost koloidnih sistema

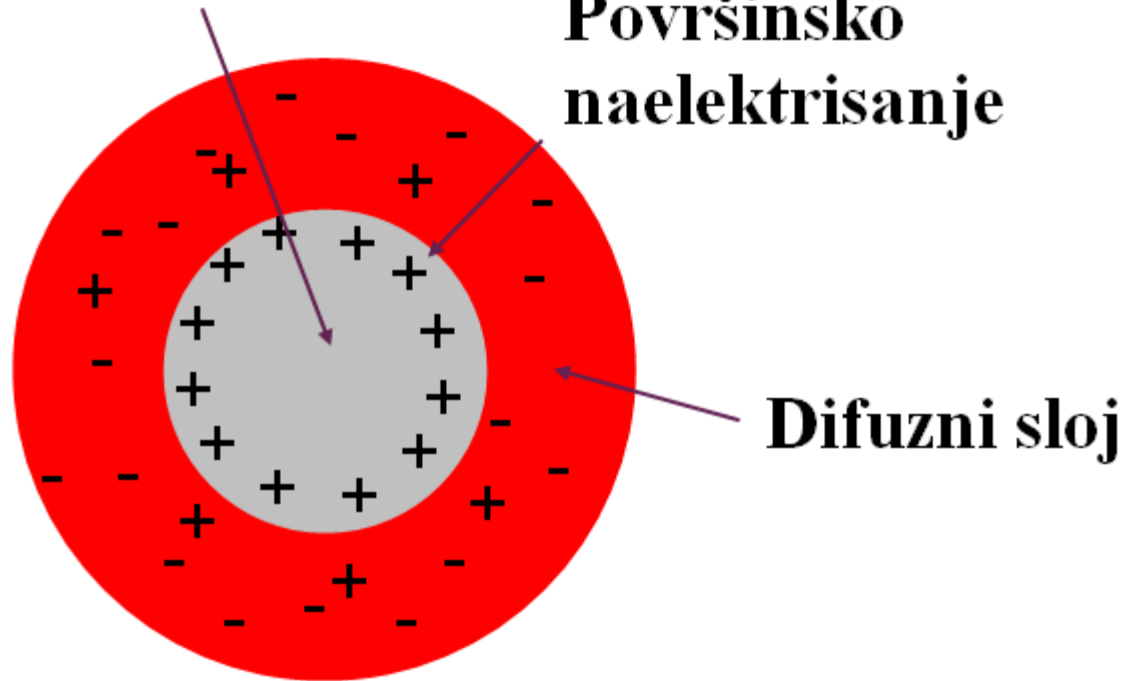
Hidrofobni koloidi

- Koloidi toga tipa, s obzirom da nemaju afiniteta prema disperznom sredstvu, adsorbuju iz rastvora pozitivne ili negativne ione, pa su sve čestice istoimeno naelektrisane.
- Zbog tog naboja koloidni rastvor je stabilan

Koloidna čestica

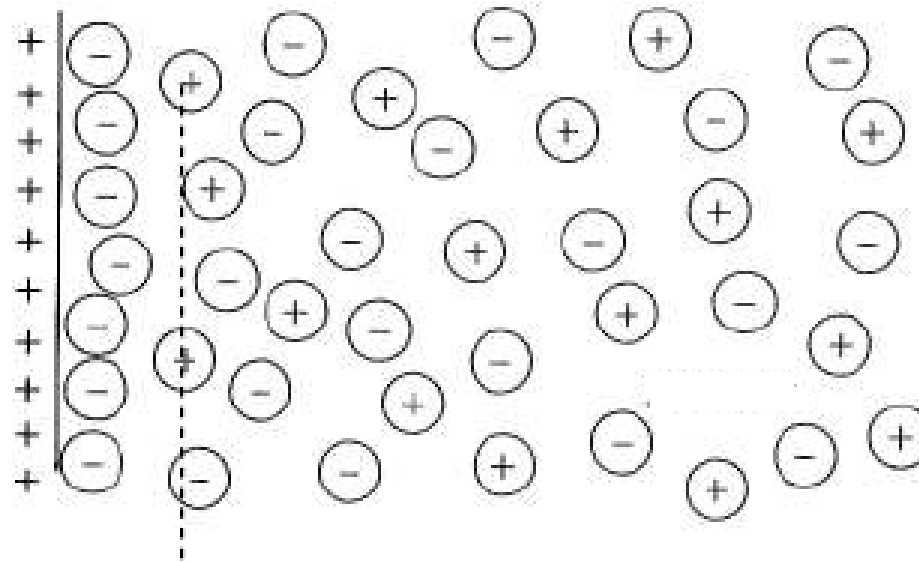
Koloidna čestica

**Površinsko
naelektrisanje**

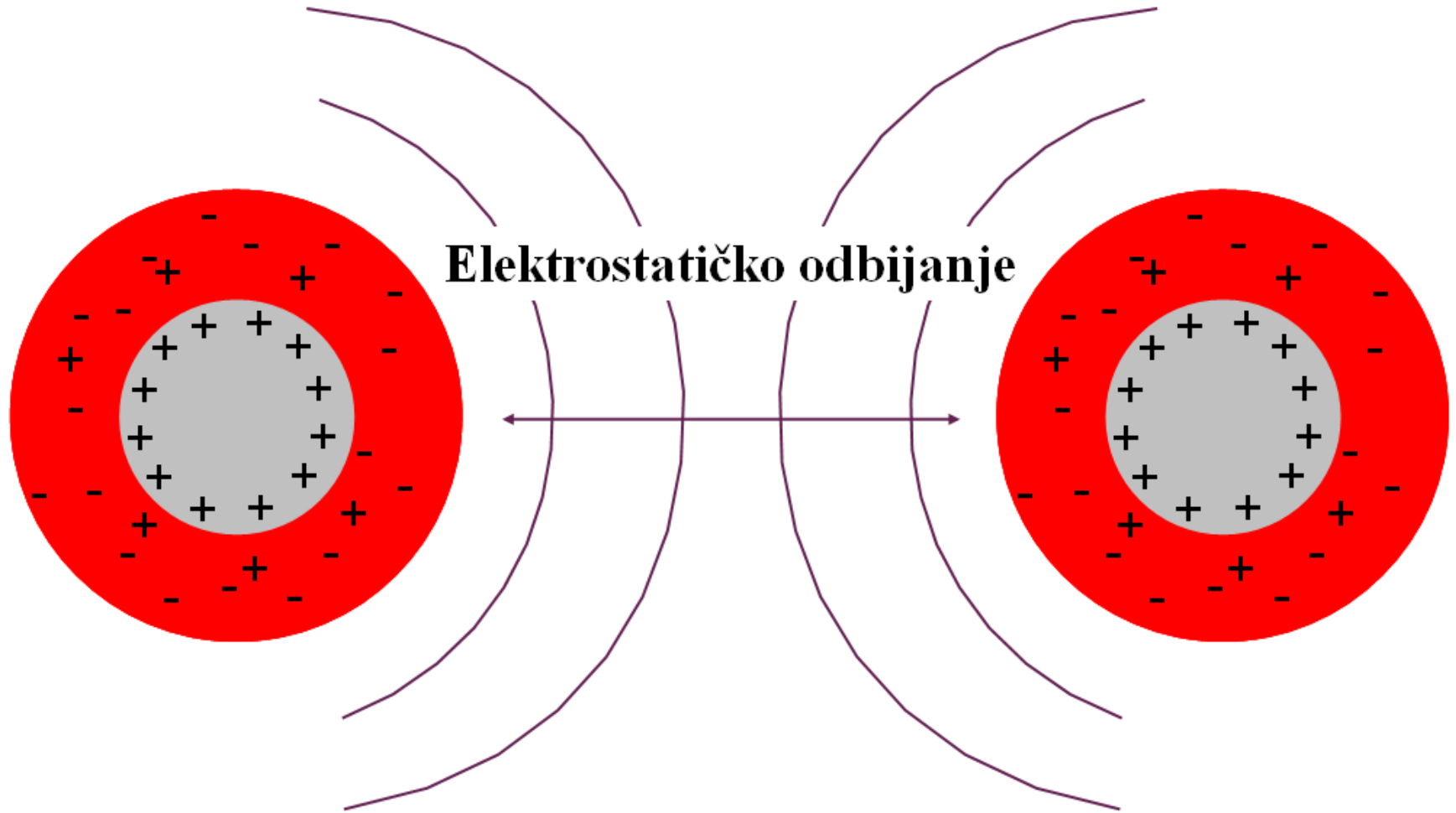

Difuzni sloj

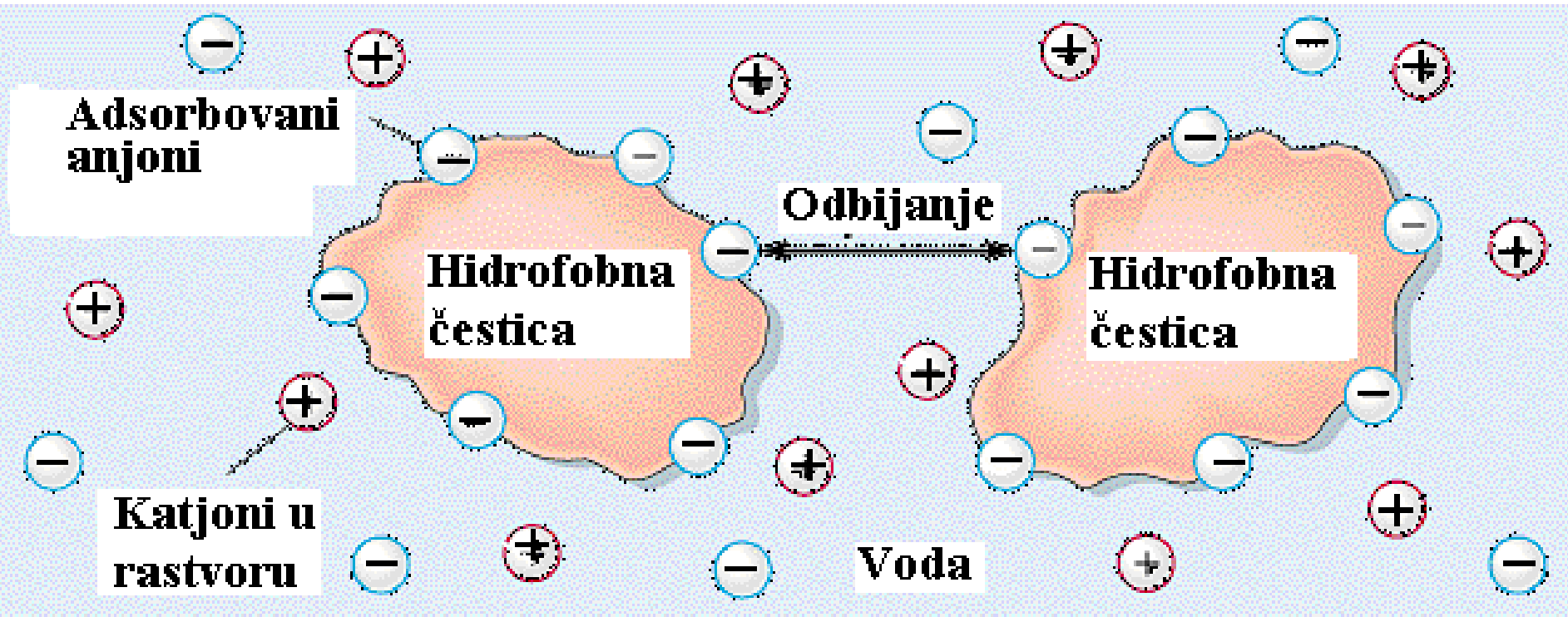
Dvostruki električni sloj

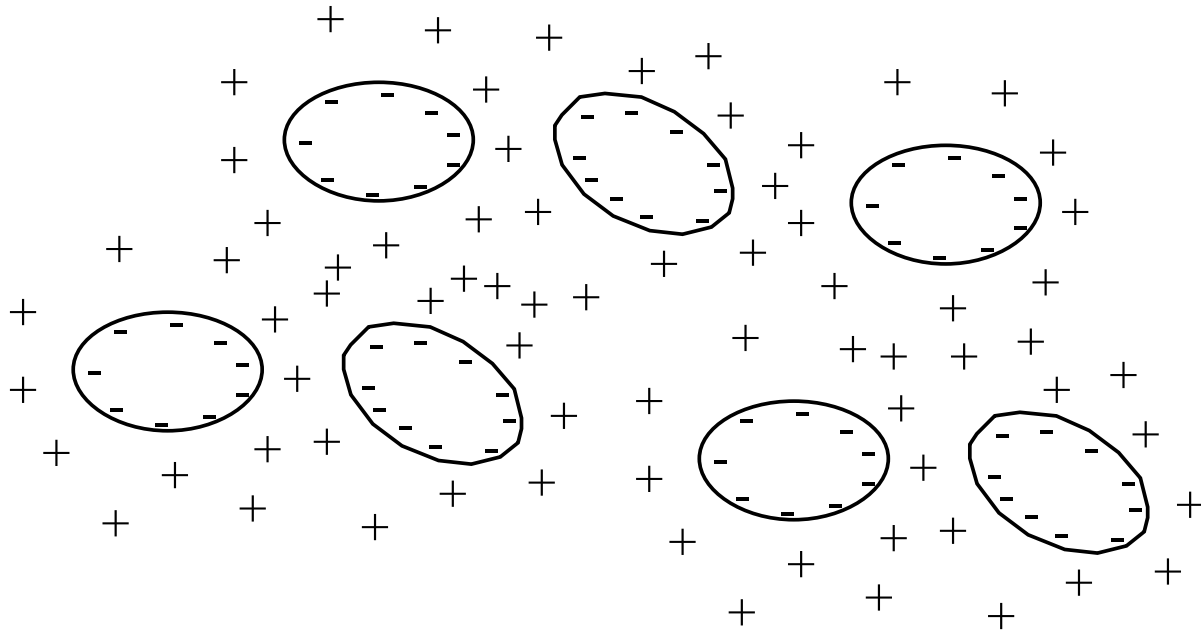
Električno odbijanje

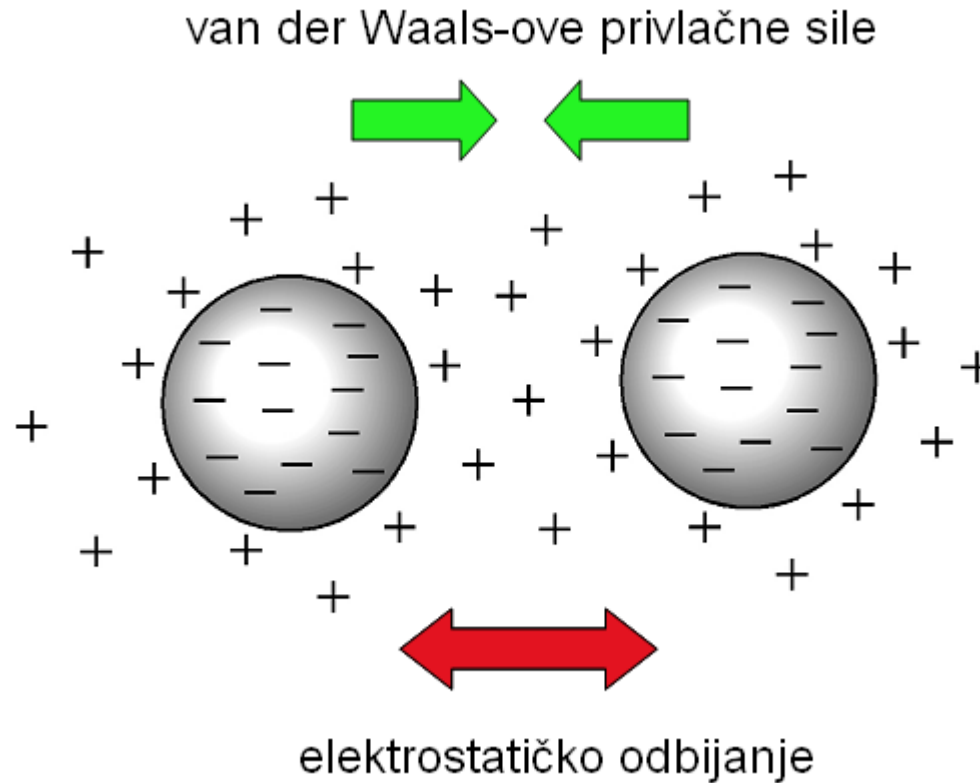
Stabilnost hidrofobnih koloida

Stabilnost hidrofobnih koloida

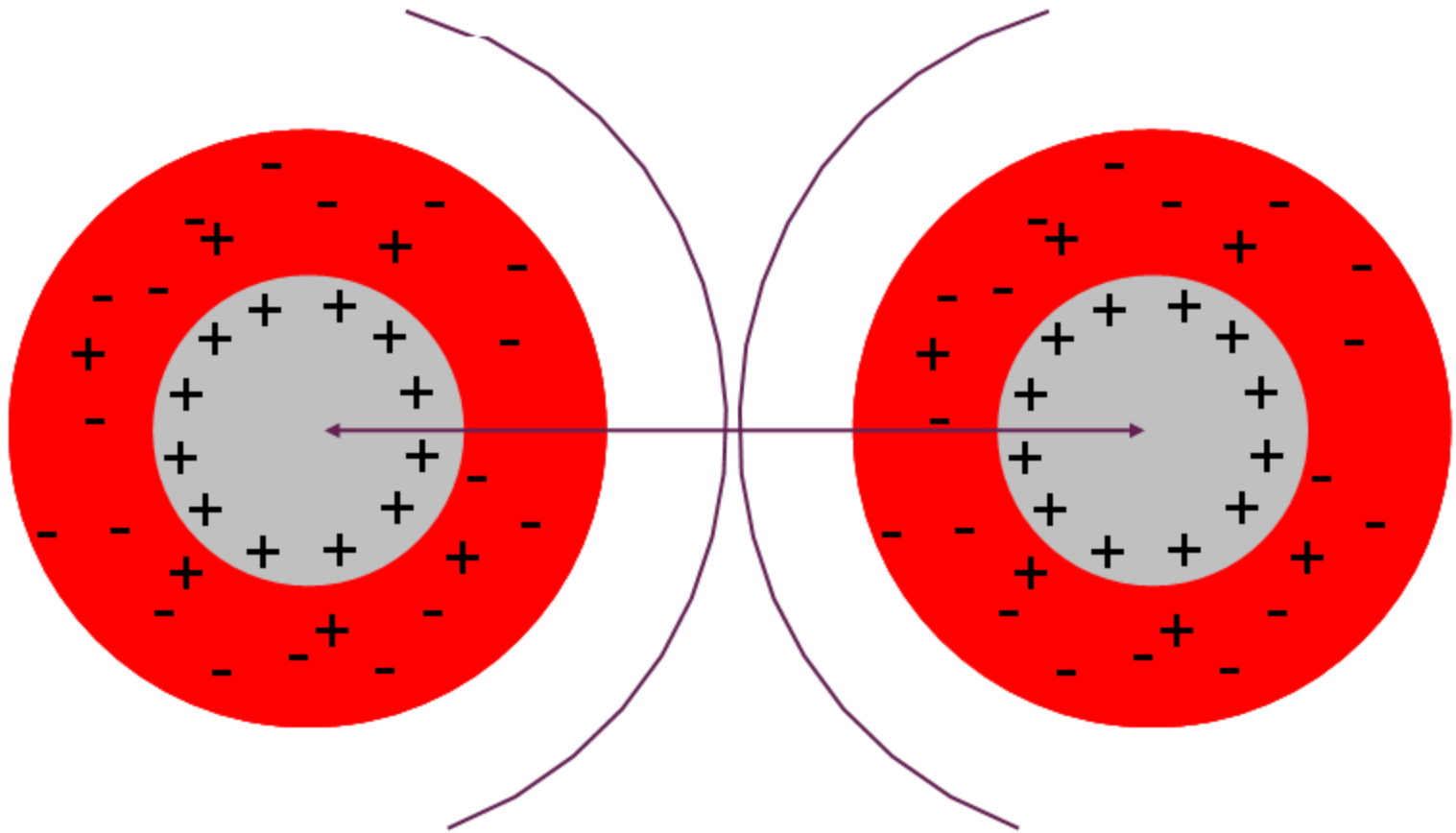
Stabilnost hidrofobnih koloida

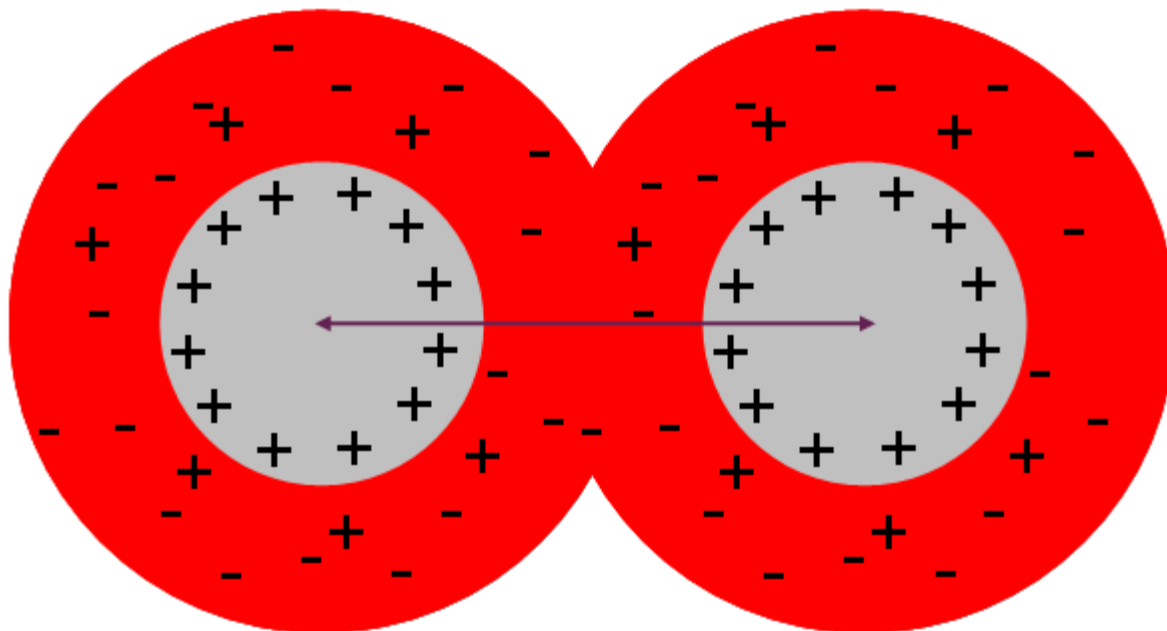
Destabilizacija hidrofobnih koloida

- Koagulacija je ukрупnjavanje koloidnih čestica
- Sedimentacija je pojava vidljivog taloženja
- Hidrofobni koloidi se destabilizuju neutralisanjem njihovog naelektrisanja
- Destabilizacija se izvodi dodavanjem jona suprotnog naboja (koji se adsorbuje)

Destabilizacija hidrofobnih koloida

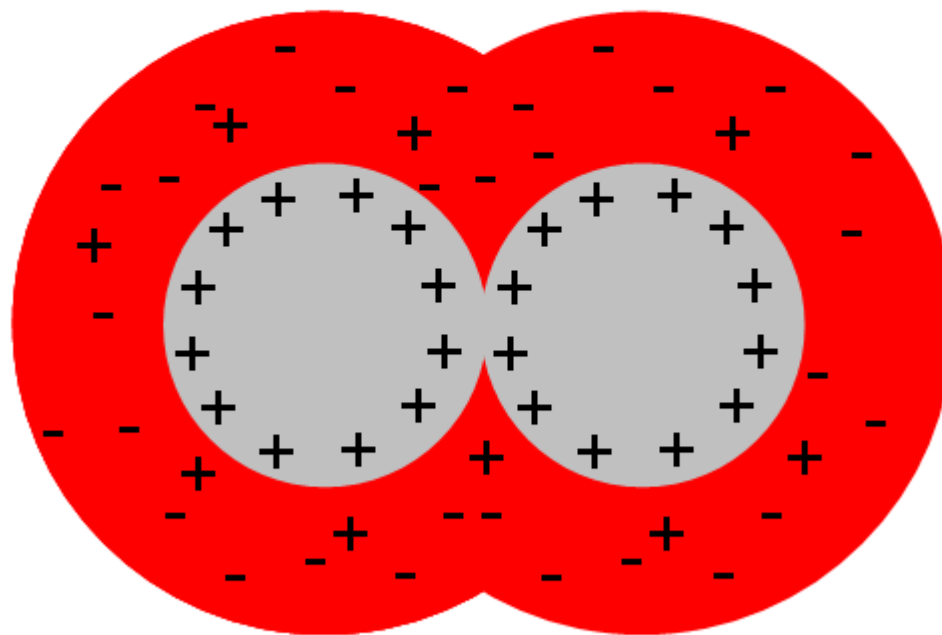

Destabilizacija hidrofobnih koloida

Destabilizacija hidrofobnih koloida

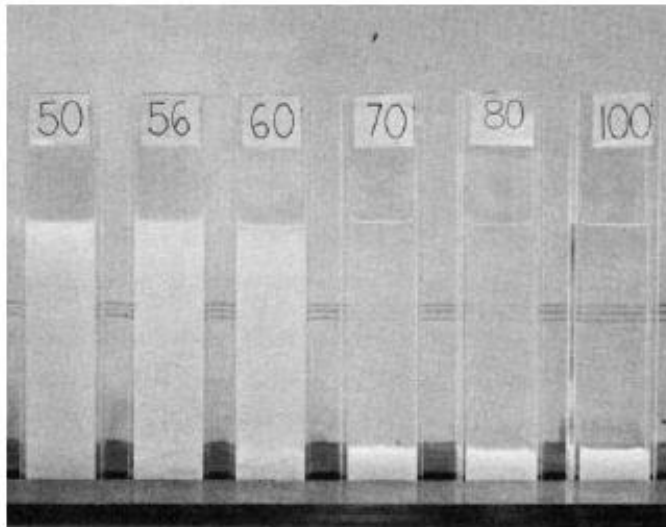
Koagulacija

Privlačne sile preovlađuju odbojne sile

Dodavanje jona suprotnog naboja

- Efikasnost jona u pogledu koagulacije raste sa naelektrisanjem jona
- $\text{Al}^{3+} > \text{Ca}^{2+} > \text{K}^{+}$
- Granična koncentracija koagulacije
- Primer sola As_2S_3 pri dodavanju Na^{+} (mM)

NaCl 62 mM

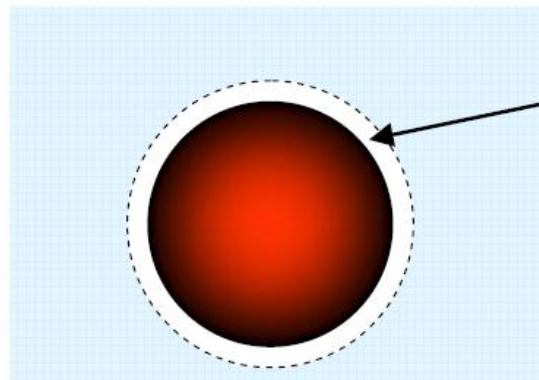
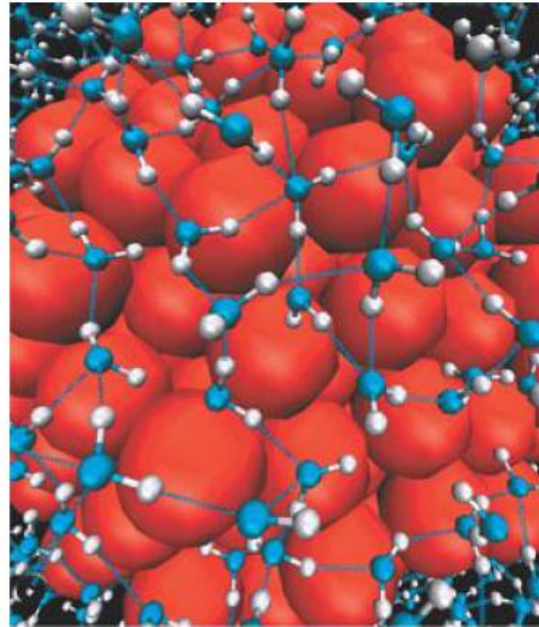
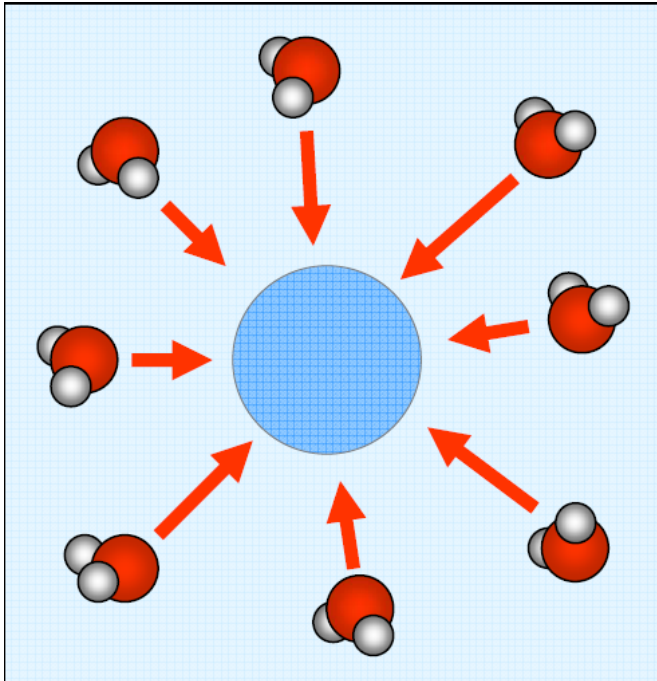
CaCl_2 0,65 mM

AlCl_3 0,093 mM

Hidrofilni koloidi

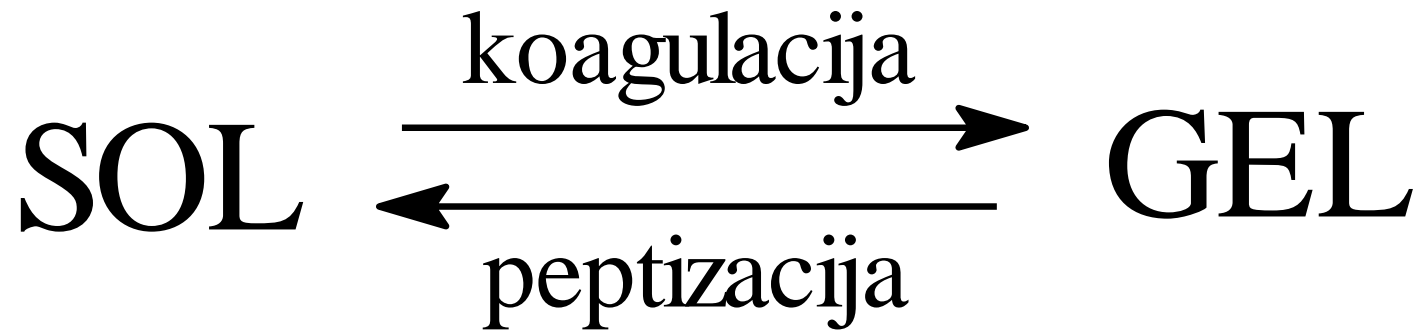
- Čestice hidrofilnih koloida, usled njihovog velikog afiniteta prema vodi, obavijene su plaštom molekula vode koji sprečava spajanje koloidnih čestica u veće agregate.
- Destabilizuju se dodatkom visokih koncentracija soli ili dodatkom organskih rastvarača koji se mešaju sa vodom

Stabilnost hidrofilnih koloida

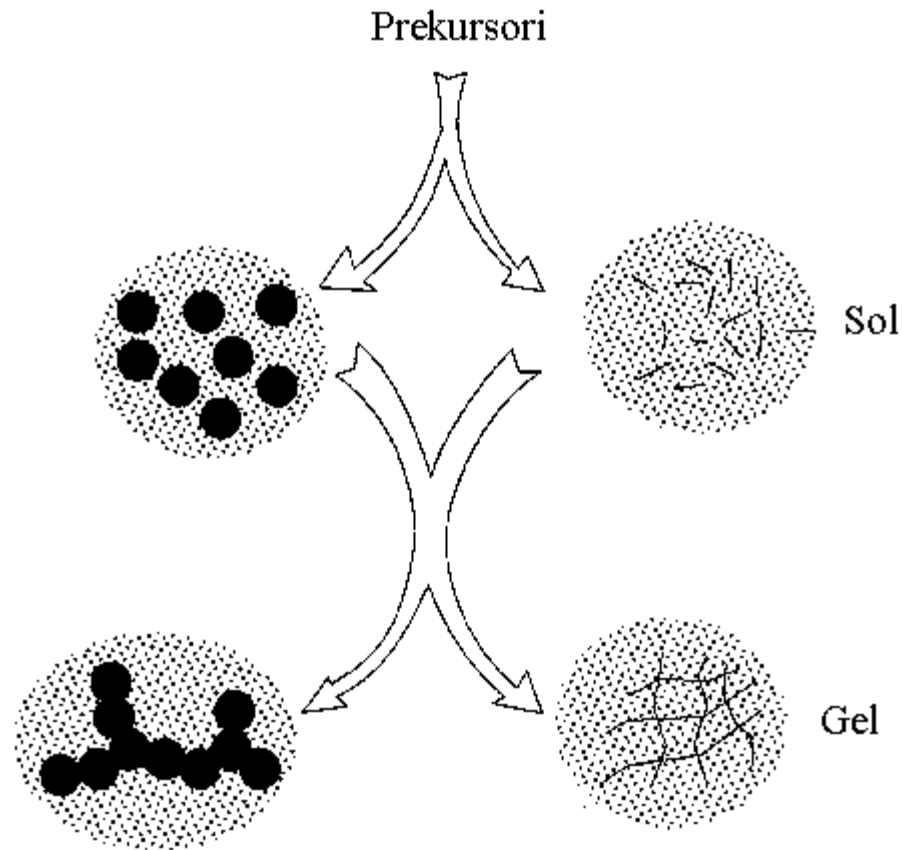

Vodeni plašt

Reverzibilni koloidi

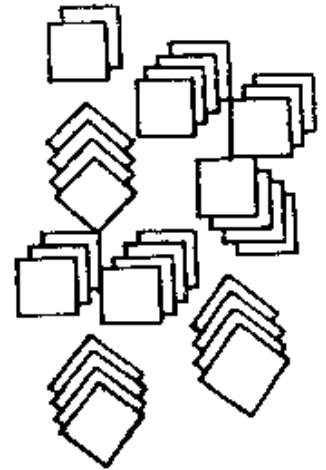
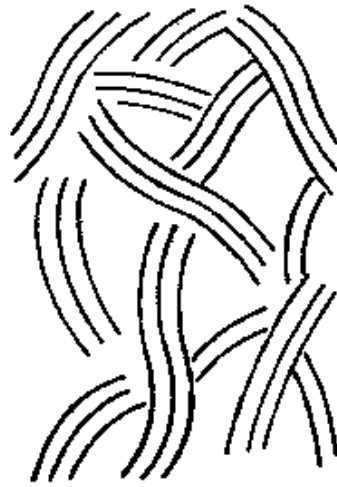
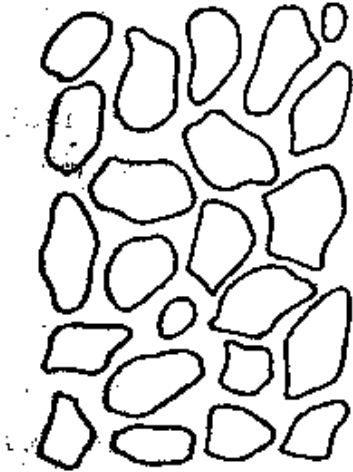
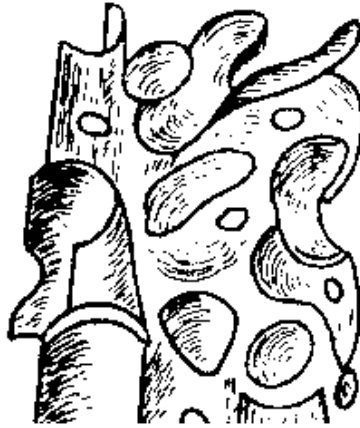
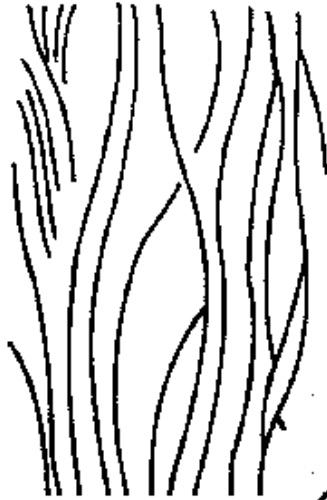
Nastajanje gela

Želatin - gel

Strukture gela

KRAJ